1854.

ZEGEL

N°.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 1 FEBRUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 31 Januarij.

Een onzer geachte Amsterdamsche medeleden, heeft dezer dagen aan de alhier gevestigde Maatschappij der Nederl. Letterkunde eene som van *f* 80 ten geschenke gegeven, om daarmede in eenige noodzakelijke behoeften harer bibliotheek te voorzien. Wij meenen openlijk hulde te moeten doen aan dien onbekrompen voorstander onzer vaderlandsche letterkunde, en zoo dit eerste voorbeeld van een geldgeschenk door andere bemiddelde leden, of door voorstanders der vaderlandsche letterkunde, mogt worden nagevolgd, zou hare bibliotheek eerlang eene der rijkste worden in hare soort, en krachtiger dan thans bijdragen tot uitbreiding van het gebied der vaderlandsche taal-, letter-, geschied- en oudheidkunde, en zoo tot vermeerdering van den waren roem niet alleen der stad waarin zij is gevestigd, maar van geheel het vaderland.

— Op ll. Zaturdag 28 Januarij hield de afdeeling arrondissement Leyden van de Vereeniging *het Metalen Kruis*, alhier hare eerste gewone bijeenkomst op den Burgt, het gebouw, dat ook om de herinneringen daaraan verbonden, wel de meeste aanspraak kan doen gelden, om als loopplaats voor eene gedeeltelijk militaire, vereeniging te worden aangenomen.

HH. Officieren van het garnisoen, geregtigden tot het metalen kruis, die volgens het reglement de bijeenkomsten als gasten kunnen bijwonen, waren voor dezen eersten, meer plegtigen avond, door het afdeelingbestuur opzettelijk genoodigd, en traden ten zeven ure met de leden aan. De plegtigheid werd geopend door den Voorzitter met een kort en hartelijk woord, waarmede hij de aanwezigen namens het Afdeelingsbestuur welkom heette en hun het doel der vereeniging, vriendschappelijk verkeer en herinnering van het vroegere krijgsmansleven, voor den geest riep. Zijne toespraak werd vervangen door de opwekkende toonen van het muziekcorps der rijdende artillerie, door den Heer Kommandant welwillend voor het feest beschikbaar gesteld; en weldra hadden de feestgenooten zich om de gereed staande speeltafeltjes geschaard, of naar keuze zich tot gezelligen kout in verschillende groepen verdeeld, tot dat de eerste dronk door den Voorzitter op den Koning als Beschermheer der afdeeling en op het Vaderland ingesteld, onder daverende toejuiching gedronken, het sein gaf voor allen, die zich geroepen of genoopt vonden, om op deze wijze aan hun gevoel lucht te geven. Van die gelegenheid werd daar verder een ruim gebruik gemaakt, en menige toespraak zoowel van ernstige als van vrolijke strekking, onderhield en verhoogde de feestelijke stemming, totdat te elf ure de bijeenkomst gesloten, en op drie maanden later, den laatsten Zaturdag van April, verdaagd werd.

Onder de vele dronken, die met warmte ingesteld en ontvangen werden, vermelden wij er twee, omdat zij den geest der vereeniging vooral leeren kennen en de beste bewijzen leveren, tegen de bedoelingen die men haar zoowel in een paar Protestantsche als in een Katholiek dagblad heeft willen toedichten. Zij waren de toosten op het metalen kruis als het teeken waaronder militair en burger in broederlijke vriendschap te zamen komen, en dat hen indachtig maakt, hoe zij de handen in elkander slaan waar pligt hen roept tot verdediging van hun land, maar ook wanneer de zegeningen van den vrede hun de gelegenheid schenken om den roem des Vaderlands op het gebied van wetenschap en kunst te bevorderen. Bij den anderen dronk werd op hetzelfde metalen kruis gewezen, als niet in strijd met onze gevoelens van welwillendheid jegens onze vroegere landgenooten, die vóór ruim twintig jaren wel als vijanden tegenover ons stonden, maar sedert onze goede en bevriende buren werden en bleven; met wie wij thans alleen strijden om elkander op zijde of vooruit te streven op de baan ter ontwikkeling van nationale deugden en nationale kracht, en ter beoefening en volmaking van de schoone moedertaal, die zoo velen in hunne gewesten, met ons als kinderen van eenen zelfden stam in broederlijken band moet vereenigen, in weerwil der grenzen door staatkundige of andere belangen afgebakend. *Θ.*

— Het getal opgenomenen in het werkhuis, in de laatste drie dagen, is geweest als volgt:

29	Januarij	761	volwassenen,	340	kinderen,	te zamen	1101.
30	»	657	»	283	»	»	940.
31	»	688	»	291	»	»	979.

— In de maandelijksche vergadering der Kon. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, ll. Zaturdag gehouden, waren 20 leden tegenwoordig. De HH. Lobatto en Dozy hadden zich verontschuldigd wegens het niet vervullen hunner spreekbeurten.

Het voorstel van den Heer C. Pruys van der Hoeven, over de vorming eener geographia medica van ons land, werd door den Voorzitter voorgelezen. Deze Heer is uitgenoodigd om een nader, meer uitvoerig voorstel in te dienen.

De Heer Halbertsma sprak over de exostose der tanden, de tandbreuken en de regeneratie van het tandenweefsel.

— Bij besluit van den 10den dezer zijn weder 6 Onderwijzers voor Ned. Indië benoemd, zoodat er met inbegrip van voorleden jaar, nu 18 personen voor het onderwijs aldaar zijn aangesteld.

— Sedert het laatste berigt is nu tot afschaffing der kermis besloten door de volgende gemeenten in de provincie Zuidholland: Ter Aar, Alblasserdam, Arkel, Nieuw-Beijerland, Bleskensgraaf, Brandwijk, Hardinxveld, Hillegersberg (in het gehucht Terbregge), Hazerswoude, Hoornaar, Molenaarsgraaf, Nieuwland (land van Arkel), Noordeloos, Oegstgeest, Oudenhoorn, Pijnacker, Rockanje, Rijnsaterwoude, Sassenheim, Schipluiden, Sliedrecht, Streefkerk, Valkenburg en Wijngaarden.

— Den 7den is te Rotterdam een brief gestoken in de bus van het postkantoor, gerigt aan den Heer Mr. L. J. Rochussen, Advocaat te Utrecht, adres Mejufvrouw van Beem, bevattende drie bankbilletten van *f* 40 en één van *f* 25. Deze brief is niet aan het adres bezorgd en de nasporingen zijn tot dusver vruchteloos geweest.

— Het bestuur der Officieren-Societeit van de Rotterdamsche dienstdoende schutterij heeft eenen prijs uitgeloofd van *f* 300 voor het best gekeurde plan van een societeits-gebouw, in het park, en eene premie van *f* 100 voor het plan, het meest aan het bekroonde nabij komende. De vereischte opgaven en voorwaarden zijn verkrijgbaar bij de Boekhandelaars wed. P. van Waesberge en zoon aldaar.

— De Gemeenteraad te Haarlem heeft op voorstel van Burgemeester en Wethouders, besloten, vermits de voorgestelde plaatsing van het standbeeld van Lourens Jansz. Coster bij de Vischmarkt minder geschikt is voorgekomen, dat standbeeld te plaatsen op het midden van de Groote markt, met de voorzijde naar het stadhuis gekeerd.

— Te Amsterdam is overleden de Nestor en groote meester der vaderlandsche toonkunst, de Heer J. G. Bertelman, Ridder der orde van den Nederl. Leeuw, lid van onderscheiden genootschappen. Zijne werken, zoo in ons land als elders uitgegeven, getuigen van eene zoo grondige studie in kennis van al wat zijne kunst betreft, als zeldzaam wordt gevonden. Groot als toonzetter, leefde hij als een nederig en stil burger en ontsliep in 72-jarigen leeftijd.

— Te Nieuwer-Amstel was een valsche gulden ontvangen, die zeer juist was nagemaakt, doch waaraan het randschrift ontbrak.

— De *N. Rott. Cour.* van 18 dezer behelst het volgende artikel: Hoe langer hoe meer schijnt het tijdstip te naderen waarop de teekenkunst een meer wezenlijk bestanddeel van het lager onderwijs zal uitmaken, en van de vele klagten die thans alom opgaan over de mindere doelmatigheid van het lager onderwijs, zijn er mogelijk geene meer gegrond, dan die over de onvoldoende beoefening of geheele verwaarloozing van die kunst. Door De Gids werd nog onlangs eene uitvoerige beschouwing over het noodzakelijke van de beoefening der teekenkunst medegedeeld, terwijl dezer dagen ook van wege het Britsche Ministerie voor wetenschap en kunst eene circulaire gezonden is aan de Onderwijzers der door dat departement gesubsidieerde volksscholen, houdende wenken betrekkelijk het teeken-onderwijs, waarin op den voorgrond wordt geplaatst dat dit onderrigt een degelijk bestanddeel van het lager onderwijs moet uitmaken. Dit schijnt ook reeds het gevoelen te zijn geweest van den verdienstelijken Onderwijzer P. Leupen te Middelburg, die door de uitgave van zijne *Practische Handleiding tot het Elementair teekenen*, uitgegeven bij de Gebroeders Abrahams en waarvan reeds een tweede druk is verschenen, bewezen heeft volkomen te begrijpen op welke wijze men reeds op de lagere scholen het teekenen kan en moet beoefenen. Wij vestigen daarom gaarne op dit werkje de bijzondere aandacht.

— De gemeenteraad van Tiel heeft besloten die stad met gaz te doen verlichten.

— De vorige week is te Leeuwarden iemand uit Harlingen met eene pijp in den mond op straat gevallen, waardoor tong en keel zoo gekwetst werden, dat hij aan de gevolgen is overleden.

— Naar men verneemt, zijn alle hinderpalen, welke den aanleg van een ijzeren spoorweg van Middelburg naar Venlo in den weg stonden, thans uit den weg geruimd, zoodat tegen de aanstaande lente de werkzaamheden vermoedelijk zullen aanvangen. De borgtogt groot ƒ 400,000 zou door de maatschappij Dubois-Nihoul gestort zijn en reeds druk was men aan het plannen maken, om den spoorweg tot Maastricht te laten doorgaan.

— Op aanvraag van de orde der Redemptoristen te 's Hertogenbosch heeft het algemeene armbestuur aldaar, onder nadere goedkeuring van den Gemeenteraad, toegestemd in het afstaan aan die orde van eene hofstede met moestuin, in de tweede Nieuwstraat, tegen eene koopsom van ƒ 7500 of eene grondrente van ƒ 300 's jaars, ten einde te dier plaatse te stichten een klooster dier orde met kloosterkerk.

— Te Wouw, een dorp nabij Rozendaal in Noordbrabant, zijn de fondamenten gevonden van een zeer oud en groot gebouw, in eene weide, ter diepte van 2 Ned. ellen. Men zegt dat het overblijfsels zijn van het kasteel der beroemde Markiezen van Bergen op Zoom.

— Uit Maastricht wordt gemeld, dat de Heer C. Arenz, die sedert 4 jaren de Hoogduitsche taal en de handelswetenschappen met de meeste onderscheiding aan het Koninklijk Athenaeum te dier stede, onderwees, en vele blijken van kunde en ervarenheid gaf, beroepen is als Leeraar van de Handelsgeschiedenis, Warenkunde en Statistiek bij de openbare Academie voor Handel en Nijverheid te Leipzig, en eerlang die betrekking aldaar zal aanvaarden.

'S GRAVENHAGE, 31 Januarij.

Vóór zijn vertrek naar het Loo heeft Z. M. den Heer de la Fontaine, een der Luxemburgsche Afgevaardigden die hier reeds aangekomen zijn, in een bijzonder gehoor ontvangen.

— Don Fidencio Bourman, nieuw benoemd Gezant van de Koningin van Spanje bij ons Hof, is alhier aangekomen.

— De Minister van Financiën, gelezen hebbende eene missive van een der Heeren Arrondissements-Directeurs der directe belastingen, enz., naar aanleiding van eene bij hem ingekomen klagte over zekeren Ontvanger, als die zich met het opmaken van requesten en reclamatien, in zake van belastingen, ten behoeve van derden, zou inlaten; heeft dien te kennen gegeven, dat de Minister het opmaken van requesten en reclamatien, ten behoeve van derden, in zake van directe belastingen, als voor ambtenaren van dat vak ongepast beschouwende, verlangt, dat door hem, Arrondissements-Directeur, namens den Minister, een stellig verbod aan al die ambtenaren in zijne arrondissements-directie ter zake worde uitgevaardigd, en dat, wanneer van overtreding van dit verbod blijken mogt, daarvan aan den Minister mededeeling worde gedaan.

— De Regering heeft bij de Tweede Kamer een ontwerp van wet ingediend ter opheffing der paardenposterij. Bij art. 1 worden de wetten en wettelijke verordeningen betrekkelijk de paardenposterij van 1790 tot en met 1806 in zooverre die nog in het Rijk van kracht zijn ingetrokken en bij art. 2 wordt bepaald dat aan de postillons der paardenposterij, die vóór of op den dag van de invoering dezer wet, krachtens art. 12 der wet van 9 December 1798 (19 Frimaire van het VII^de jaar) aanspraak op pensioen hebben verkregen, dat pensioen kan worden toegekend en bij art. 3 dat deze wet in werking treedt op den 1sten Julij 1854.

In de memorie van toelichting wordt hoofdzakelijk gezegd, dat de paardenposterij, eene plant van vreemden oorsprong, op Nederlandschen bodem overgebragt, aldaar nimmer veel opgang heeft gemaakt; het was onmogelijk aan de postmeesters een toereikend middel van bestaan te verzekeren, zonder dat daardoor tevens andere belangen, die ook behartiging verdienden, gekwetst werden. Ook behoort het reizen met postpaarden bij ons hoe langer hoe meer tot de uitzonderingen. Reeds verhieven er zich te veel stemmen tegen een der onmiddellijke gevolgen van dat monopolie (de uitkeering namelijk waarmede de postwagen-ondernemers ten behoeve der postmeesters bij wijze van uitkoop van het gebruik hunner paarden zijn belast), om op het duurzaam behoud van dit voor de postmeesters onmisbaar geworden deel van hun inkomen te kunnen rekenen. Ook was de last ongelijk; terwijl er overigens reeds van 1814 af zwarigheid was gemaakt, om de onder het Fransche bestuur aan de postmeesters verleende jaarlijksche toelagen, uit de schatkist te blijven voldoen.

De Regering heeft nu de overtuiging, dat de instandhouding der paardenposterij, thans niet meer door het algemeen belang wordt gevorderd. Aan de meening dat die opheffing thans niet langer moet worden uitgesteld, is het tegenwoordig wets-ontwerp zijn oorsprong verschuldigd.

Het is gebleken, dat in 1851, op de 77 stations niet meer dan 1164 voorspannen zijn verschaft, hetgeen voor elk station op een gemiddeld getal van 15 in het jaar nederkomt, en terwijl van die voorspannen verreweg de meeste op meer dan een station voor dezelfde reis zijn geleverd, is het getal personen die van de paardenpost gebruik maakten al zeer onbeduidend. Ook moet eene paardenposterij over al de stations, ten minste op de voornaamste wegen, zamenhangen, zal zij den reiziger kunnen baten. En nog komt hierbij, dat die weinige stations, waarop alhier meer bepaaldelijk gedoeld wordt, door de voltooijing der reeds in aanbouw zijnde internationale spoorwegen, eerlang voor het verkeer met het buitenland geheel overtollig zullen worden.

Voorts stelt de Regering de vraag voor, of er bij het vervallen der inderdaad drukkende belasting, waaraan de postwagen-ondernemers tot dusverre voor de instandhouding der paardenposterij waren onderworpen, geene termen zouden bestaan, om daarvoor hetzij eene andere matige belasting ten behoeve der schatkist, in de plaats te stellen, — zeker is het dat de belanghebbenden zich daarover niet met regt zouden kunnen beklagen, want de bedoelde ondernemingen zijn alle onder de werking van de wet der paardenposterij tot stand gekomen. Doch dit in 't midden latende, oordeelt de Regering, dat al het vorenstaande tot het besluit leidt, dat, zoo er termen bestaan om de openbare middelen van vervoer bijzonder te belasten of aan nieuwe verpligtingen in het algemeen belang te onderwerpen, zoodanige maatregel algemeen behoort te zijn, hetgeen wel een punt van nadere opzettelijke overweging kan uitmaken, maar niet de postwagen-ondernemers alléén behoort te treffen, zoo als tot dusverre het geval was.

ALKMAAR, 28 Januarij.

Gepasseerden nacht ontstond alhier brand in den manufactuur-, schoen- en laarzenwinkel van den Heer van Weede, in het naauwste gedeelte der stad, zoodat ook de belendende huizen belangrijke schade hebben bekomen. Het perceel zelf is tot den grond toe afgebrand, en daar de bewoners reeds slapende waren, heeft men niets kunnen redden. Alles was echter tegen brandschade verzekerd. Bij dezen ramp greep nog het volgende treurig onheil plaats: Een geëmploijeerde der gasfabriek, het onheil vernemende, ging er dadelijk heen om de gaspijp te stoppen. Terwijl hij hiermede bezig was, stortte het gebouw in, en hij werd onder het puin bedolven. De ongelukkige heeft eene vrouw en 4 kinderen. Met veel moeite gelukte het, hem onder het brandende puin weg te halen, en werd hij dadelijk naar het gasthuis vervoerd. De wonden die hij bekomen heeft schijnen zoo ernstig te zijn, dat men aan het behoud van zijn leven wanhoopt. *(N. R. C.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 28 Januarij.

Dr. Routh, de 90-jarige President van het Magdalena-collegie te Oxford, heeft onlangs een werk voltooid, bestaande in uittreksels uit de oude Kerkvaders, voorafgegaan van eene uitvoerige inleiding. Die hoog bejaarde geleerde geniet nog steeds de beste gezondheid en zet zijne letteroefeningen onafgebroken voort, ofschoon het verlies eener 89-jarige zuster hem onlangs sterk heeft getroffen.

— Er zijn hier berigten uit Australië van het begin der maand November ll. ontvangen, waarin wordt gemeld dat er eene nieuwe goudbedding gevonden was, nagenoeg 100 Eng. mijlen ten noorden der goudgroeven van Burra-Burra, die reeds sedert geruimen tijd in bewerking zijn, en dat de nieuwe goudbedding nog meer en zuiverder goud scheen te zullen opleveren dan de mijnen van Melbourne.

— Het Russische eskader welks Bevelhebber met de Japansche Overheden te Nangasaki in onderhandeling geweest is, was den 11^den December van daar te Hong-Kong teruggekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 29 Januarij.

In den *Moniteur* is een Keizerlijk besluit afgekondigd, om de nog beschikbare manschappen van de tweede helft der ligting van 1851 onder de wapens te roepen, omdat door het ontslaan van uitgediende manschappen eene leemte in de gelederen ontstaan is die in de tegenwoordige omstandigheden aanvulling vereischt.

— Hoewel de fondsen te Londen heden slechts 1/8 pCt. gedaald zijn, zag onze beurs alles in een ongunstig licht; onheilspellende geruchten hadden de bovenhand, tot niet geringe teleurstelling voor doorgaans wel onderrigte speculanten, die eene rijzing verwachtten.

— Er wordt aan de Munt dagelijks voor 150,000 fr. aan gouden en zilveren geldstukken geslagen.

— Uit het verslag door den Minister van Financiën medegedeeld over de uitkomsten van 1853, blijkt, dat er bijna een evenwigt zal zijn; indien toch de inkomsten de uitgaven niet ten volle dekken, zoo zal het verschil niet meer dan 4 mill. bedragen. Zoo als bij de begrooting van 1853 toegestaan was, was er een tekort van 34 millioen; naderhand zijn er verschillende supplementaire en buitengewone credieten tot een bedrag van 64 mill. toegestaan; hetgeen een gezamenlijk cijfer uitmaakt van 98 mill. Deze echter verdwijnen bijna geheel door de vernietiging der credieten, en vooral door de vermeerdering der inkomsten, die de verbazende som van 74 mill. heeft uitgemaakt.

In het afgeloopene jaar zijn aan ingaande regten en indirecte belastingen ruim 42 mill. meer ontvangen dan in 1852, hetwelk allezins als een gunstig teeken van de toegenomene welvaart kan dienen.

De begrooting van 1851 heeft een tekort van 101 mill. gelaten; dat van 1852 van 26 mill., terwijl dat van 1853 niet meer zal zijn dan van 4 mill.

— Bij het Ministerie van Onderwijs houdt men zich bezig met eene nieuwe wet op het openbaar onderwijs. Daarbij wordt de Fransche Universiteit in 16 Akademien verdeeld, elk met een Rector en een Akademischen Raad en een aantal Inspecteurs, gelijk aan dat der Akademien.

— De ontvangsten van de spoorwegen gedurende 1853 hebben meer dan 160 millioenen bedragen.

— In de Rijn-departementen heerscht, ten gevolge der vrees voor oorlog een bedenkelijke crisis in handel en nijverheid. De nood ten platten lande is voorbeeldeloos, de rooverijen zijn veelvuldig. Bijna dagelijks ontvangt men berigten van diefstallen in kerken.

— In den omtrek van Vaucluse zijn rijke zwavelmijnen ontdekt.

BUITENLAND.

ROME, 13 Januarij.

Eergisteren is bij de Propaganda het feest der talen gevierd met al de bij die gelegenheden gebruikelijke plegtigheden; in 44 verschillende tongvallen werd in de twee zittingen gesproken. De tweede zitting werd bijgewoond door Prins Frederik Willem van Pruissen.

— De Regering heeft met Prins Torlonia de pacht van het zout en den tabak vernieuwd, met eene vermeerdering van ongeveer 300,000 fr., doch op voorwaarde van vooruitbetaling van 1 mill. Romeinsche kroonen en van eene leening aan de Regering van een ander mill. tegen 4 pCt. Voorts heeft de Regering bij wijze van vooruitbetaling gevraagd de voldoening van het nog onvoldane gedeelte der opbrengst van de goederen, welke zij gekocht heeft van den Prins van Leuchtenberg en toen weder verkocht heeft aan eene vereeniging van kapitalisten. Al die sommen moeten dienen om het tekort van 1853 te dekken. Wat dat van 1854 betreft, men weet nog niet hoe daarin te voorzien.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 26 Januarij.

De Russische Graaf Orloff met een zending van zijnen Keizer belast, is hier aangekomen.

— Het bedrag der tol-inkomsten is, in vergelijking met 1851, in 1853 12 pCt. gestegen.

— De voornaamste handelshuizen alhier hebben zich vereenigd tot het oprigten eener telegrafische linie van Triëst, door Dalmatië en over de Ionische eilanden, naar Athene, ten einde de berigten van Konstantinopel en het tooneel des oorlogs in Klein-Azië, 3 of 4 dagen spoediger te ontvangen, dan zulks tot dusverre per stoomboot mogelijk was.

— Men verzekert, dat van hoogerhand verlof is gegeven aan de congregatie der Redemptoristen, welke in 1848 uit Weenen verdreven werden, om de fraaije kerk »Maria am Gestade," alwaar zij weleer dienst hielden, en het aangrenzende gebouw, beide in de nabijheid van het raadhuis gelegen, wederom in bezit te nemen.

— Den 21sten werd in het dorp Wyschnow een boer begraven, die den ouderdom van 115 jaren had bereikt, en tot kort voor zijnen dood het genot had gehad van al zijne vermogens van ligchaam en geest.

FRANKFORT.

29 Januarij.

Het adres van antwoord der Badensche Tweede Kamer op de Troonrede, waarin zij aan den Prins-Regent hare volkomene goedkeuring betuigde over het gedrag door de Regering in de kerkelijke geschillen gehouden, heeft een gunstigen indruk op de bevolking aldaar gemaakt, te meer, daar deze Kamer zamengesteld is uit 35 R. Katholieken en slechts 28 Protestantsche leden.

— De Hertog van Saksen-Meiningen heeft toegestaan, dat het standbeeld van Luther in diens geboorteplaats zal opgerigt worden. De inwijding van hetzelve zal met groote plegtigheid geschieden, en alle Protestantsche staten zullen uitgenoodigd worden, zich door deputatiën te doen vertegenwoordigen, waartoe het tijdstip nader zal worden aangekondigd.

ZWITSERLAND.

BERN, 25 Januarij.

De meerderheid der Commissie van den Nationalen Raad, belast met het onderzoek van het wets-ontwerp betreffende het oprigten van eene Hoogeschool, heeft in de zitting van den 24sten eene wijziging voorgesteld, welke het geheele grondbeginsel verandert, namelijk om deze inrigting te vereenigen met eene polytechnische school. Na langdurige beraadslagingen heeft de vergadering met 55 tegen 38 stemmen zich voor deze vereeniging verklaard.

TURKYE.

Het antwoord van Frankrijk en Engeland op de vraag van het Russische Kabinet betrekkelijk het inloopen der vereenigde vloot in de Zwarte Zee, zou jl. Zaturdag aan den Russischen Gezant te Londen ter hand zijn gesteld en de inhoud hierop nederkomen: dat het bij de bezetting der Zwarte Zee de bedoeling der beide Mogendheden niet is Turken en Russen op gelijken voet te behandelen, maar integendeel Turkye tegen Rusland te beschermen.

— Aan de zending van Graaf Orloff, die reeds te Weenen is aangekomen, schrijft men over het algemeen eene vredelievende bedoeling toe. Hij heeft, volgens een berigt uit Weenen van ll. Maandag een eigenhandigen brief van Keizer Nikolaas aan den Keizer van Oostenrijk overgebragt. Voorts heeft Rusland ophelder ing gevraagd over twee punten: 1°. of de onzijdigheid op de Zwarte Zee, die aan Rusland zou verbieden Turkye's havens, kusten of schepen aan te tasten, insgelijks de Turken weêrhouden van aanvallen op havens, kusten of schepen van Rusland? 2°. of die onzijdigheid zoo moet verstaan worden dat, zoo de Russen geen oorlogstoevoer aan hun leger in Azië mogen toevoeren, ook de Turken zich zullen moeten onthouden van zulks ter zee aan hunne legers in Azië te zenden?

— Volgens berigten uit Konstantinopel van den 15den dezer heeft de vereenigde Fransche en Engelsche vloot het Turksche convooi naar het bestemde punt op de Aziatische kust geleid, zonder met Russische oorlogschepen in botsing te komen. De Engelsche oorlogsstoomboot die het berigt van het inloopen der vereenigde vloot te Sebastopol aangebragt, is zonder antwoord weder vertrokken, daar de Gouverneur afwezig was, doch heeft onderwijl die haven, nog nimmer door een vreemd oorlogschip bezocht, naauwkeurig opgenomen. Toen zij vertrok, lagen er slechts 5 of 6 Russische oorlogsschepen.

— Uit Triëst wordt van den 30sten het volgend telegrafisch berigt medegedeeld: De Bevelhebbers der vereenigde Fransch-Engelsche vloten hebben nadere lastgeving ontvangen, ten gevolge waarvan zij eene meer actieve rol in de Zwarte zee beginnen te spelen. De Fransche en Engelsche schepen zoeken de Russische bodems op, en wanneer zij die ontmoeten brengen zij ze tot de naastbij gelegen Russische haven, met bevel die niet weder te verlaten. In de jongste dagen zijn, naar men verneemt, 9 of 10 groote Russische schepen, langs de Aziatische kust, nabij Battoen, door een groot deel der vereenigde vloten ontmoet, en gedwongen geworden uit zee terug te trekken en de naaste haven in te stevenen.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 14 Januarij.

Het tolkantoor alhier heeft goederen ter waarde van 150,000 dollars in beslag genomen, welke gezegd werden door eenige der voornaamste kooplieden dier stad binnen gesmokkeld te zijn; het waren zijden stoffen en kleinoodiën.

— Volgens eene opgave in New-Yorksche dagbladen waren op den 1sten Januarij jl. in de Vereenigde Staten 15,510 Engelsche mijlen ijzeren spoorweg in gebruik voor het algemeen vervoer. De zuivere jaarlijksche opbrengst van al deze lijnen wordt gemiddeld geschat op 7 pCt. van de kosten van aanleg.

— Alhier wordt eene stoomboot gebouwd, die den overtogt naar Europa in 6 dagen zou maken.

— Te New-Orleans is eene fabriek opgerigt om olie uit katoenzaad te bereiden. Men beweert dat deze olie aangenaam van smaak is, gelijk olijf-olie, zeer helder brandt en bijzonder geschikt is voor het insmeren van werktuigelijke toestellen, daar zij niet dik wordt noch opdroogt. Indien de olie werkelijk bruikbaar is, zal het, naar men meent, spoedig een gewigtige tak van fabrieknijverheid worden, daar de grondstof in grenzelooze hoeveelheid voorhanden is.

KAAP DE GOEDE HOOP.

Het blad *de Zuid Afrikaan* deelde onlangs eene korte levensschets mede van den overleden Kommandant-Generaal der Transvaalsche Republiek, A. W. J. Pretorius, waaraan wij het volgende ontleenen:

Geboren in het jaar 1799, in het district Graaff-Reinet, uit burger ouders, genoot hij in zijne jeugd de gewone opvoeding der kolonisten van zijnen tijd, namelijk een weinig lezen, schrijven en rekenen. Wat echter aan zijne opvoeding ontbrak, werd door zijn natuurlijk gezond verstand, zijne scherpzinnigheid van oordeel en bevatting, en zijn helder denkvermogen aangevuld. Zijne ligchaamskrachten waren buitengewoon en zijn voorkomen, reeds in den aanvang van zijnen mannelijken leeftijd, was indrukwekkend. Opgevoed in de boerderij, verwierf hij zich weldra door noeste vlijt en goed overleg een groot vermogen, zoodat zijn invloed en aanzien toenamen. Gedurende dien tijd onderscheidde hij zich reeds in de schermutselingen met de Kafferstammen op de grenzen.

Toen in 1836 de uittogt der Kaapsche boeren onder aanvoering van nu wijlen den Kommandant-Generaal H. Potgieter begon, sloot Pretorius zich als bijzonder persoon mede aan, alleen met oogmerk om den toestand van het Land waarheen men trok op te nemen, terwijl hij ook geen deel nam in de toen geleverde gevechten dan door raad te geven. In het volgende jaar deed hij in gezelschap van zijnen broeder en eenige anderen eene ontdekkingsreis tot aan de Baai van Natal. Hij vond dat Land uiterst vruchtbaar en bewoonbaar, doch overal de bloedige en afgrijselijke sporen van moord en gruweldaden, verbrande en verwoeste steden en dorpen, opgevuld met doodsbeenderen, alles veroorzaakt door de gruwelijke oorlogen, welke de Kafferstammen onderling gevoerd hadden.

Toen later de tijding kwam van den bloedigen moord, in Februarij 1838 aan Blaauwkrans en Bosjesmansrivier gepleegd, trok hij met vrouw en kinderen, have en goed op, door velen vergezeld. Aan Modderrivier gekomen, sloeg hij aldaar zijne tenten op, liet vrouw en kinderen, goederen en vee achter, wierf overal menschen aan, en snelde in December 1838, aan het hoofd van 460 man, deels te voet, deels te paard, ter hulp zijner landgenooten, die aan bovengemelden moord ontsnapt waren. Bij zijne aankomst werd hij terstond tot Hoofd-Kommandant aangesteld. Door onderwinding wijs geworden, sloot men zich naauw aaneen; met groote omzigtigheid trok men voorwaarts, elken avond zijne stelling versterkende, zoodat men, de Umslatorivier bereikt hebbende, volkomen in staat was van Dingaan te ontvangen. Bij het aanbreken van Zondag 16 December 1838 viel deze met geheel zijne magt, 10 à 12,000 man sterk, met groote woede hunne stelling aan, trachtende de verdedingswerken te vernielen, tot dat Pretorius, ziende dat Dingaan al zijne krachten op een punt zamentrok, en zijne ammunitie werkelijk begon te verminderen, bevel gaf tot het doen van eenen uitval. Aan het hoofd van 200 man te paard rukte hij door eene opening, tegen over het punt waar de aanval plaats had, uit, en wendde regts en links langs de beide vleugels van den vijand, die in digte drommen bijeen was, en opende zulk vuur op hunne aanvallers, dat in korten tijd meer dan 6000 hunner vielen. Eerst toen namen de Kaffers ijlings de vlugt. Aan de zijde der emigranten waren dien geheelen dag slechts 3 à 4 man gedood en even zoo velen gewond, onder welke laatsten Pretorius zelf behoorde. In het begin van 1840 trok hij aan het hoofd van 400 ruiters weder op, zich vereenigende met het leger van Panda, die met zijnen broeder Dingaan in oorlog was, omtrent 400 man sterk; gezamenlijk trok men het land der Zoolu's in over de Zondagsrivier en Biggarsberg.

Pretorius hield zich echter steeds op behoorlijken afstand van Panda's leger, alleen Panda zelven bij zich houdende. Kort daarop ontmoette het leger van Panda, onder bevel van Nonklaas, dat van Dingaan en versloeg het geheel. Het gevolg daarvan was, dat Pretorius op den 14den Februarij 1840, onder het lossen van het geschut, Panda als den eenigen wettigen Koning der Zoola's proclameerde, 36,000 stuks vee als schadeloosstelling voor geleden verliezen van Panda ontving en dezen zelf onder voogdijschap stelde. De vrees en het ontzag van Panda en de zijnen voor den enkelen naam van Pretorius is onbeschrijfelijk; zijn invloed onder dat volk was zoo groot, dat hij slechts had behoeven te wenken om Panda in massa tegen de Engelschen in Natal, of tegen wien ook, te doen oprukken. Doch zijn edel hart wilde geen kwaad met kwaad vergelden.

Het is algemeen bekend hoe Pretorius en de zijnen in 1848 genoodzaakt zijn geworden Natal te verlaten en de Vaalrivier over te trekken. — Den 23sten Julij 1853 ontsliep hij in het vertrouwen op Gods genade in Jezus Christus zijnen Heer.

In den oorlog was hij moedig als een leeuw, in den huiselijken kring was hij zacht als een lam. Hij genoot van al zijne onderhoorigen de grootste achting en eerbied. Indrukwekkend en vloeijend was zijne taal, als hij vóór de rust, soms een half uur lang, eene aanspraak tot het publiek hield. Godsdienstig was hij in al wat hij deed. Nooit werd iets door hem ondernomen zonder gebed; van al wat hij verrigtte, gaf hij Gode alleen de eer. — Hoe veel hij gedaan heeft tot welzijn der Hollandsch-Afrikaansche Republiek, zoo in het staatkundige als godsdienstige, weet elk Transvaalsch burger; en erkent men nu nog niet ten volle zijne buitengewone verdiensten, de nakomelingschap zal die zeker huldigen en in eere houden.

STADS BERIGTEN.

De BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, doen te weten, dat door den Raad dier gemeente in zijne Vergadering van den 30sten Mei 1853 is vastgesteld de volgende

VERORDENING

omtrent de vestiging en de verandering van woonplaats binnen deze gemeente.

EERSTE AFDEELING.

Van hen, die van elders binnen de gemeente komen wonen.

Art. 1. Al wie uit eene andere gemeente zijne woonplaats herwaarts overbrengt, moet daarvan binnen veertien dagen na zijne komst alhier, aangifte doen op het bureau van den burgerlijken stand, en daar al datgene opgeven, wat tot de invulling der bevolking-registers noodzakelijk is.

Art. 2. Te gelijker tijd met het doen dier opgave legt hij, wanneer hij ingezeten van het Koningrijk is, een getuigschrift over van het bestuur der gemeente, in welke hij laatstelijk gevestigd was. Wanneer hij vreemdeling is, vertoont hij eene behoorlijke, niet vervallen, reis- en verblijfpas.

Art. 3. Zoo lang de in het vorige artikel vermelde stukken niet overgelegd of niet vertoond zijn, heeft de inschrijving op het bevolking-register niet plaats. In het tegenovergestelde geval geschiedt zij oogenblikkelijk. Van deze inschrijving wordt den aangever een bewijs afgegeven, hetwelk hij binnen 24 uren aan den Heer der gebuurte, binnen welke hij is komen wonen, vertoont, die het voor gezien teekent en in zijn register inschrijft.

TWEEDE AFDEELING.

Van verhuizing binnen de gemeente.

Art. 4. Ieder, die binnen deze gemeente verhuist, is verpligt daarvan, binnen veertien dagen na de verhuizing, aangifte te doen op het bureau van den burgerlijken stand, en daar al datgene op te geven, wat tot de invulling der bevolking-registers noodzakelijk is.

Hij ontvangt van die aangifte een bewijs, hetwelk hij binnen 24 uren aan den Heer der gebuurte, binnen welke hij woont, vertoont, die het voor gezien teekent en in zijn register inschrijft.

Hij is mede verpligt, binnen veertien dagen na zijne verhuizing, daarvan kennis te geven aan den Heer der gebuurte, welke hij verlaten heeft.

DERDE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Art. 5. De hoofden der huisgezinnen doen die aangiften niet enkel voor de leden van hun gezin, maar ook voor hunne dienstboden en verdere bij hen inwonende personen.

Art. 6. Ieder, die een gedeelte van een door hem bewoond wordend huis verhuurt of aan anderen in gebruik afstaat, is verpligt daarvan, binnen veertien dagen, nadat huurders of bruikers het gehuurde of in gebruik gegevene betrokken hebben, op het bureau van den burgerlijken stand aangifte te doen.

Gelijke aangifte doet hij, wanneer die personen het gehuurde of in gebruik gegevene ontruimen.

Art. 7. Bestuurders van gestichten van liefdadigheid, hofjes en andere inrigtingen, in welke men zonder betaling van huur als inwoner wordt opgenomen, zenden vóór of op den vijftienden dag van elke maand aan het bureau van den burgerlijken stand, en aan den Heer der gebuurte, binnen welke het gesticht ligt, eenen staat der veranderingen in, welke in de vorige maand in het personeel der onder hun beheer staande inrigting heeft plaats gehad.

Art. 8. Het verzuim der in deze verordening gegevene voorschriften, gelijk ook het niet behoorlijk doen der gevorderde opgaven, wordt gestraft met eene geldboete van één tot vijf guldens.

Aldus vastgesteld door den Raad der gemeente *Leyden*, in de openbare Vergadering van den 30sten Mei 1853.

De Burgemeester VAN LIMBURG STIRUM,
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

Zijnde deze Verordening aan de Gedeputeerde Staten van Zuidholland volgens hun berigt van den 9den daaraanvolgende maand, B. No. 3337 (1 afd.) G. S. No. 13, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort den 21sten Junij 1853.

Burgemeester en Wethouders van Leyden,
VAN LIMBURG STIRUM,
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 30sten Januarij de Heer J. Reynvaan, geb. te Antwerpen, in de Regten, na verdediging van Specimen, continens: *quaestiones ex lege 27 Decemb. 1817, de Tributo Hereditario.*

222ste Staats-Loterij,

Trekking der Vierde Klasse.

1ste Trekking. No. 5550 een prijs van ƒ5,000. Nos. 4916 en 13040 ieder een prijs van ƒ1,000.

2de " No. 19273 een prijs van ƒ25,000. No. 15518 een prijs van ƒ1,250. Nos. 1643, 5378, 6525, 10504, 11743 en 15847 ieder een prijs van ƒ1,000.

ADVERTENTIEN.

Op den 26sten Januarij 1854, is te LEYDEN overleden de Wel-Edel Gestrenge Heer JACOBUS WILLEM ANDRIES VAN HULST, *Hoofd-Commissaris van Policie* aldaar.

Heden overleed in den ouderdom van 73 jaren, aan een verval van krachten, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder CORNELIA STRAKENBROEK, Wed. ABRAHAM SMIT.

C^a. VAN OOSTEN, Geb. SMIT,
LEYDEN, 29 Januarij 1854. H. J. VAN OOSTEN,
J. PLANTEBER.

Langs dezen weg brengen wij onzen hartelijken dank aan allen, die ons hunne deelneming in ons smartelijk verlies bewezen hebben.

W. A. VAN HENGEL,
LEYDEN, 30 Januarij 1854. A. M. VAN HENGEL, geb. HUPE.

OPHEFFING VAN CURATELE.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, in dato 31 Januarij 1854, is **opgeheven de Curatele**, waaronder de Heer JOHANNES HENDRIK WARTJOUW JUNIOR, zonder beroep, wonende te *Leyden*, bij Vonnis dier Regtbank van dato 21 Mei 1850 is gesteld geworden.

Van wege den Verzoeker,
P. [illegible]HOFF, *Procureur.*

Voor **WINKELDOCHTER** verlangt men tegen Mei aanstaande: Eene fatsoenlijke BURGER JUFVROUW van de P. G. Bij voorkeur komen zij in aanmerking die reeds als zoodanig werkzaam geweest of nog zijn en voorzien van goede Getuigschriften. Belanghebbenden vervoegen zich met *franco* Brieven onder Letter K. bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, Breedestraat alhier.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 30 Januarij.

		[illegible]	[illegible]	[illegible]
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	58¾	[illegible]	[illegible]
Dito Certificaten	3 "	70½	71	71
Dito dito	4 "	87½	87⅝	87½
Amortisatie Syndicaat	3½ "	87½	—	—
Handelmaatschappij	4½ "	119	—	—
O. I. Leening	4 "	87¼	87⅜	87⅜
Dito Holl. Spoorweg	4½ "	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½ "	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3 "	—	—	—
Dito dito	4½ "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5 "	100½	100⅞	100⅝
Dito dito 1828 en 1829	5 "	100¼	100½	100⅛
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 "	90	—	—
Dito 1840	4 "	84	84½	84½
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4 "	83¼	83½	83½
Dito dito Nieuwe	4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6 "	68⅛	—	—
Certificaten van dito	6 "	68¼	68⅛	68⅛
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 ƒ	—	—	—
Dito Obligatiën	4 "	73	73½	73½
SPANJE, Obligatiën	à 1 pCt.	18¾	18½	18[illegible]
Dito Obligatiën	3 "	40½	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3 "	35[illegible]	34[illegible]	35[illegible]
Bewijzen Coupons		4[illegible]	4[illegible]	4[illegible]
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5 "	—	—	—
Dito	4 "	—	—	—
Dito Metall.	5 "	66¼	66[illegible]	66[illegible]
Dito Nieuwe	5 "	83	84	83[illegible]
Dito 1847	2½ "	34¼	34½	34[illegible]
BELGIË, Bank	2½ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½ "	47½	—	—
BRAZILIË, 1824 100 £	5 "	93½	—	—
PORTUGAL, te Londen	3 "	34[illegible]	34[illegible]	34[illegible]
Dito dito	4 "	—	—	—
PERU	4½ "	61	61¼	61
VENEZUELA	3½ "	26[illegible]	26½	—
MEXICO	3 "	22[illegible]	22[illegible]	22[illegible]
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—